

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կէս տարեկանը 6 ռուբլ:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանի նամակները:

Պատրաստողը գիտի, որ ռուսական
Պատկեր. Редакція „Миръ“

ՄԵԼԻԿ

Նամակները պահ է առնուհանդիս 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերից):

Յայտարարութիւնները ընդունվում են ամեն լիցիտով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խաղաղանշինք բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական վերջին անցքերը — Ներքին
տեսչութիւնը Նախկին Հին-Բաղրաշէնից Ներքին
քննչութիւնը — Արտաքին տեսչութիւնը
Խաղաղութիւնը: Պատկեր. Բաղրաշէնի և Հերցեգովինայի
Արտաքին լուրերը: — Սառն լուրերը: — Մշակիչ
հեռագիրները: — Յայտարարութիւնները: — Տեղե-
կացոյցը: — Ֆիլիսոփան:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԱՆՑՔԵՐԸ

Ոչ մի միջազգային արձանագրու-
թիւն այսպիսի զայրոյթ չէ բար-
ձրացրել բոլոր պետութիւնների
մէջ, ինչպէս Ռուսիայի դաշնագի-
րը: Ըմենք նրա մէջ դանդաղեցնել
որ և է պահանջութիւն: Եւս էր
պատճառը, որ քաղաքական շը-
շաններում կարծիքներ էին յայ-
տնվում, թէ խաղաղութիւնը շատ
խախտու հիմքերի վրա է հաս-
տատված, թէ նա երկարատեւ չէ
կարող լինել:

Եւս կարծիքը հաստատվեցաւ
մանաւանդ այն ժամանակ, երբ
սկսեցին Ռուսիայի կոնգրեսի վճիռ-

ները իրագործել, երբ Եւստրիան
ուղարկեց իր զորքերը Ռուսիա և
Հերցեգովինա դրաւելու բոսնիացի
մահաճեռական բեգերը, Բ. Գրան
թեւադրութեամբ, ընդդիմադրե-
ցին աւստրիական զորքերին: Երբ
Չեքոսլովակիայի կամեցաւ գրաւել
գաշնագրի յօդուածներից մէկի
համեմատ ստացած երկրները,
գարձեալ մահաճեռական ազգա-
բնակչութիւնը ընդդիմացաւ: Չեք-
ոսլովակիայի և բացի այս Բ. Գրան
էլ բացատրութիւն պահանջեց այդ
օրինակը գործողութեան համար:
Շուվա, Ալբանիա և Բալթիկում
բերգերի ուսմանը յանձնելը
Թիւրքիան անդադար յետաձգում
էր, վերջապէս մարքեց առաջին
երկուսը, իսկ երրորդի համար ա-
ռում էր, որ տեղական բնակիչ-
լազերը, չեն կամենում ուսաց
տիրապետութեան տակ լինել, որ
նորա զինաւորվում են և մի քանի
հազար մարդ պատրաստ են ընդ-

դիմանալ ուսաց զօրքերի Բա-
լթիկում մտնելուն, բայց իսկապէս
ինքն Թիւրքիան զաղանի հրա-
մաններ էր ուղարկում լազերին,
որ նորա ընդդիմանան, ինքն նը-
րանց զինաւորում էր անգլիական
նոր ձեռի հրացաններով:

Բ. Գրան այս ինտրիգաները
աչքի առաջ ունեւում, լազերները
իրաւացի կարծում էին, որ խա-
ղաղութիւնը երկարատեւ չէր կա-
րող լինել:

Գործերի գրութիւնը այժմ
փոխվել է:

Թիւրքիան նկատել է որ բոս-
նիացի բեգերի ընդդիմադրելը աւս-
տրիական զօրքերին ապարդիւն է
և եթէ մի քանի ժամանակ էլ
շարունակվի, կարող է 1877 թ.
Թիւրքերի ջարդը նոյն Ռուսիա-
յում նորից տեղի ունենալ, ուստի
իր հաւատարմատարին ուղարկեց
բոսնիացի մահաճեռականներին հան-
գատացնելու համար:

4. 8.

ՏԵԼԻԿՏՈՆ

Սառնուց և արեգակը: — Հայոց ազգի ինքնաճա-
նաչութիւնը: — Անձնաքննութեան մեթոդը: — Հա-
յոց յատկութիւնները: — Կուսակցի և թշնամի:
Խաղաղութիւնը և մեր ինտելիգենցիան: — Ամեն-
օրեայ թերթը: — Սեղանի Մանգիլներ: — Լրագիր-
ների բաժանորդները: — Նախկին Զարմար գիւղից:
— Հայկ Զեկեկեան: — Տրոյի, ուսուցիչ և մարդ-
պան: — Երեւելի մարդիկների ասած խօսքերը մա-
հից առաջ: — Ի՞նչ կային հայերը մահաճեռ քո-
պէին: — Ուսուցիչների ուսման առարկան: — Ուսաց
լրագիրները և հայոց բաժանորդական ընկերու-
թիւնները: — Հայոց լրագրութեան անմիջապէս
վիճակը: — Է՞տո՞ւ: — Քաղաքի մէջ տիրապետող
թանգութիւնը: — Այդ էլ հայոց յատկութիւն է:

Հիւսիսային երկրներում ձմեռ ժամանակ գե-
տերը աղակտես սառնում են, որ ոչ թէ միայն
մարդիկ, բայց և կառքեր ձիաներով կարողա-
նում են անվտանգ անցնել սառուցի հաստ խուրի
վրա: Զմեռվայ ընթացքում սառուցի խաւը
ծածկվում է հողով, ձիւնով, աւազով, — և այդ-
պիսով աւելի էլ հաստանում է: Մինչև գարունը
ոչ ոք չէ կարող իրան երևակայել որ մի անգամ
այդ հաստ կեղեք պիտի հալվի, ոչնչանայ և այն-
տեղ որտեղ մի ավից միւս ավից անմիջապէս անց-
նում էին հազարաւոր մարդիկ և բալիսիրներ,
գարնան արեգակի առաջին ճառագայթների
երևալուն պէս, հաստ սառուցը կը քանդվի և
կրկին կը վաղի պարզ ջուր...:

Այդպէս է լինում և ազգերի կեանքի մէջ: Ո՞վ
էր մտածում որ մի այնպիսի մեռած, սառած ազ-
գութիւն, ինչպէս հայոց ազգութիւնն է, մի օր,
ազգային վերածնութեան գաղափարի տաքաց-
նող լուսի ազդեցութեան տակ, կրկին կը զարթնի
և կը սկսի ապրել ազգային ինքնաճանաչութեան
զղացմանով...:

Սառուցի դարեր, հաստ խաւը, որ ծածկում
էր հայոց ազգին աշխարհի հայեցողներից կո-
տրված է և հետզհետէ հալվում է... Ինքնու-
րոյն կեանքի պարզ ջրի հոսանքը երևան ելաւ...:

Բայց որովհետեւ ջուրը այդքան ժամանակ
կանգնած է եղել, կամ գոնէ, եթէ տակից հո-

սում էր, զրկված էր մաքուր օդից, — երեւի բա-
ւական հոտած է: Այժմ յարմար րօպէն է նրան
մաքրել և ջրի հոսանքով դէպի ծովը դնացող
կեղտոտ սառուցի կտորների հետ մաքրել տալ
և ջրի մէջ պտուղնակված բոլոր անմաքրութիւն-
ները...:

Չը դադարենք, ուրեմն, գործ դնել հայոց
կեանքի վերաբերութեամբ խիստ, անխնայ անձ-
նաքննութեան մեթոդը:

Անձնական կրքերը շարունակում են դար-
ձեալ մեծ դեր խաղալ հայոց կեանքի մէջ: Մի
մարդ հիացած է «Մշակից»: Ամեն տեղ քա-
րողում է թէ այդ լրագիրն պէտք է օգնել թէ
նրան յօդուածներ տալով, թէ բաժանորդ գը-
րվելով վերջապէս և ինքն համարձակվում է ու-
ղարկել իր պաշտած «Մշակին»: մի օր և է յի-
մար յօդուած: Նամակագրութիւնը չէ տպում այդ
երեւելի յօդուածը: Գանկարծ նոյն մարդը որ
տարիներով գոլում էր լրագիրը, նրա անհաշտ
թշնամի է դառնում. «Ի՞նչ արաւ «Մշակը», ա-
սում է նա, — ոչինչ. յիմար, ազգակործան լրա-
գիր է»: Այնուհետև նա սկսում է հերքել «Մշ-
ակի» եթէ տաքում չունեցած բոլոր արժանա-
ւորութիւնները, անպէտք և վնասակար թերթ
համարելով նրան... Ահա հայի յատկութիւնը:

Մօսկվայում և Ս. Պետերբուրգում ընակվող
հայերին ծանօթ են մի տեսակի հայ մուրացկան-
ներ, որոնք գլխում չորիքով թափառում են տնից
տուն, ողորմութիւն խնդրելով հայերից: Գրանք
մեծ մասամբ այդպէս անուանված խաչագորդ-
ն են: Գալիս է այդ տեսակի էակ մի օր և է
հարուստի տուն, մի Անանովի կամ Սանտա-
րեանցի մօտ և սկսում է այսպիսի ճառ ասել:
«Ես պանդուխտ հայ եմ, տանջվում եմ իմ ազգի
սիրոյ համար, դուք իշխան էք, հարուստ էք,
օգնեցէք ինձ ի սէր մեր ազգի, դուք էք մեր
ազգի պարծանքը, մեր ազգը ձեզանից է ողա-
սում իր փրկութիւնը: Օգնեցէք ինձ, պարոն,
մի քանի ռուբլ տալով, ես չեմ ուզում շատ
տաք, քիչ տուեցէք, ես ուրիշ եմ ավեն տեսակ
նեղութիւններ կրելու իմ սիրած, պաշտած ազգի:

համար...» — Եւրեթի բարեկամ, պատասխանում է
հարուստը, ես աւելորդ փողեր չունեմ, չեմ կա-
րող քեզ օգնել: — «Բայց որ չէք օգնել, ես իս-
կոյն դաւանութիւնս կը փոխեմ» յանկարծ պա-
տասխանում է մուրացկանը:

Ահա հայի յատկութիւնը: Բայց կարծում էք
որ միայն հայ մուրացկանն է վարվում այդ-
պէս...:

Ոչ, այդպէս վարվում է և հայ ինտելիգենցիան:
«Պէտք է անպատճառ հայոց ամենօրեայ թերթ
հրատարակել, ասում է հայ բարձր ուսում ստա-
ցածը, որպէս զի մեր ազգը լուսաւորենք և մը-
ցութիւն կարողանանք անել օտարազգի լրա-
գիրներին...»:

«Լաւ, փորձենք» պատասխանում է հայ խմ-
բագիրը:

Լուսաւորված մարդը համաձայնվում է աշխա-
տակցել նոր լրագրին: Եւրեթ այս կամ այն ան-
համաձայնութիւն է յայտնվում խմբագրի և աշ-
խատակցի մէջ:

«Պէտք է սպանել հայոց ամենօրեայ թերթի
հրատարակութիւնը և սրբան կարելի է շատ յօ-
դուածներ գրել օտար լեզուով հրատարակող
լրագիրներում» ասում է նոյն լուսաւորված,
բարձր ուսում ստացած մարդը:

Եւ սկսում է ճշմարիտ աշխատակցի օտար
լրագրութեան մէջ, հայոցիւրով իր մայրենի լրա-
գրութիւնը:

Ասենք թէ խմբագիրը շատ անպիտան մարդ
է, — բայց ի՞նչով է մեղաւոր մայրենի լրագրու-
թիւնը:

Ընթերցող, նմանութիւն չէք գտնում խաչա-
գորդի և բարձր ուսում ստացածի վարմունքի մէջ:
«Եթէ ինձ փող չեմ տայ, ես դաւանութիւնս կը
փոխեմ» ասում է մէկը: Եւրեթ ինձ չեմ բաւա-
կանացնի, ես բաւակիս և զրօշակիս կը դաւա-
ճանեմ ասում է միւսը...:

Ահա հայի յատկութիւնը...:

Անձնական չանքին գոնէ ընդհանուր չա-
նքը...:

Մի լրագիր սկսում է յարձակվել Սեղանի Ման-
գիլներին: սխալ մանկավարժական սկզբունք-

Թիւրքիան տալիս է Բալթիկում
ուսմանը և այդ պատճառով
ուսաց զօրքերը պատրաստվում
են հեռանալ Կ. Պօլսի շրջակա-
ներից, իսկ նրանց հեռանալուց
յետոյ էլ, ինչպէս հաղորդեց մեզ
անցեալ շաբթվայ հեռագիրներից
մէկը, անգլիական պատերազմա-
կան նաւատորմն էլ կը հեռանայ
Մարմարեան ծովից: Ընդլեական
նաւատորմի այդ ծովից հեռանալը
մեծ նշանակութիւն ունի Ռուսիայի
գաշնագրի իրագործելու համար,
որովհետեւ նաւատորմի այդտեղ
մնալու վրա բոլորը կասկածով էին
նայում: Նաւատորմի Մարմա-
րեան ծովի մէջ մնալը նշանա-
կում էր, որ Ընդլեական պատերազ-
մական ոտքի վրա է կանգնած և
ինդրի մէջ շահ ունեցող բոլոր
պետութիւններն էլ շարունակում
էին մնալ նոյն գրութեան մէջ:

4. 8.

ների վրա իսկոյն գտնվում են մարդիկ, այն
լրագրի թշնամիները, որոնք սկսում են պաշտ-
պանել Մանգիլներին, իսկ Մանգիլներն էլ
կողմից սկսում է պաշտպանել այն անձինքնե-
րին: Այդպիսով միմեանց մէջ մի քանի ամիս
հաշտ ապրում են: Գանկարծ Մանգիլներն զիպ-
չում է այն խմբի գործնական ուղղութեանը,
կամ այն անձինք զիպչում են Մանգիլներին
հեղինակութեամբ: Եւ ահա Մանգիլներն ան-
պիտան մանկավարժ է դառնում և միւսներն էլ,
առաջվայ գոված ուսուցիչները վնասակար ու-
սուցիչներ են դառնում: Ուսուցիչներ այլ ևս չեն
կարող ծառայել Մանգիլներին հետ, իսկ Ման-
գիլներն էլ պահանջում է նրանց արձակել
զպրոցից...:

Ահա հայի յատկութիւնը:

Խօսենք այժմ լրագրի բաժանորդների վրա:
Յունվար ամսին խմբագրութիւնը ստանում է
մի օր և է Զահրմար գիւղից հետեալ նա-
մակը:

«Պ. Խմբագիր, Ուղարկելով ձեզ 6 ռուբլ լրա-
գրիդ կէս տարվայ բաժանորդագիրը, ինդրեմ
ինձ չը գրկէք ձեր ազգասիրական լրագրի բա-
ժանորդների շարքում համարվելու մեծ պատիւից:
Զուլիս ամսին կուղարկեմ միւս կէս տարվայ 6
րուբլ բաժանորդագիրը, կաղաչեմ Ամենակար-
դից որ օրհնի ձեր ազգօգուտ գործունէութիւնը,
Ժամանակ առ ժամանակ կը հաղորդեմ ձեզ
ամենակարեւոր լուրերը մի գրեցից: Զի՞ք վե՞հ
գործունէութեան պաշտող Հայկ Զեկեկեան»:

Անցնում է կէս տարին, յանկարծ խմբագրու-
թիւնը ստանում է հետեալ նամակը նոյն ան-
ձից:

«Յայտարարեմ չէ բերում ձեր լրագրին, որ
այդքան անկարգ է, եւ գրվել եմ ձեր լրագրին,
բայց ահա օգոստոս ամիսը անցնում է և ես
ձեր լրագիրը չեմ ստանում: Միթէ վախենում
էք որ ես ձեր փողը չը հասցնեմ: Մի վախենա՞ք,
եւ ձեր փողը պահել չեմ ուզում, սեպտեմբե-
րին կը հասցնեմ ձեզ մնացած չորս ռուբլ, որ-
պէս զի լրագրին սխալ մանկավարժական սկզբունք-
աւարտելով Հայկ Զեկեկեան»:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՀԻՆ-ԲԱՅԱԶԷԹԻՑ

1 օգոստոսի

Սան-Ստեփանոյի դաշնագրութեան հիման վրա Բայազէթ քաղաքը իր շրջանով և Ալաշկերտի հովիտը անցնում էր Ռուսաստանին և հայ բնակիչները իրանց արդէն ազատված էին համարում քրդերի հարստահարութիւններից։ Այս կողմի հայը իր ազատութիւնը որոնում էր Ռուսաստանին հպատակ լինելում միայն, ուրիշ կեղծ ազատութիւն նա չէր հասկանում, որովհետեւ նա ազգայնութեան վրա դեռ ոչինչ գաղափար չուներ։ Կրօնից դուրս նա ազգայնութիւն չէր որոնում և չէր հասկանում, ուստի և որոնում էր միայն կրօնի ազատութիւնը։ Սակայն ժամանակը զարթեցրեց նրանց մէջ ազգայնութեան գաղափարը և զգացմունքը։ Փետրվարի մէկին ծառայութեամբ տեղափոխվելով Բայազէթ, իմ պարսապարտութիւն համարեցի ժողովներում կարգով «Մշակ» լրագիրը։ Մեր լրագրութեան ոճը և ուղղութիւնը բոլորովին անհասկանալի էր բայազէթցիներին և ես ստիպված էի բացատրել «Մշակին» իմաստը։ Վերջապէս հայերը իմացան՝ որ իրանց համար էլ ուրիշ ազգերի պէս ազատութիւն եւ պահանջվում է, բայց աւտոնոմիա-ինքնավարութիւն անհասկանալի էր նրանց, վերջապէս հասկացան և ինքնավարութեան էական նշանակութիւնը, Հայերը դեռ պահանջողովից սպասում էին կամ ինքնավարութիւն ստանալ կամ Սան-Ստեփանոյի դաշնագրութեան վաւերացում այս երկիրներին Ռուսաստանին միացնելու վերաբերմամբ, հակառակ դէպքում մնում էր նրանց խնդրին զաղծել Ռուսաստան։ Բայց ինչպէս թողնել իրանց հայրենի օջախը, իրանց հայրերի և միւս սիրելիների գերեզմանները և քար ու քանդ լինելով գաղթել մի ուրիշ երկիր։ Այս մտքի իրագործելը սարսափեցնում էր հայերին, մանաւանդ ի նկատի առնելով այն ամեն նեղութիւնները և դժուրը, որոնք ունեցան Երևանի նահանգում և Պարսկաստանում։ Գեաղանաժողովը վերջացրեց իր նիստերը և հայերը սարսափով կարդացին նրա վճիռը հայերի մասին։ Հայոց պահանջած ինքնավարութիւնը մերժվեց և Սան-Ստեփանոյի

դաշնագրութեամբ Ռուսաստանին միացրած Բայազէթը և Ալաշկերտը վերադարձրեցին Տաճկաստանին։ Գեաղանաժողովի վճիռը յարուցեց հայերի մէջ յուզմունքներ և կրկնակի երկիւղ... Նրանք արհամարհում են Անգլիային իր գործունէութեան համար հայոց խնդրի վերաբերմամբ և մերժում են նրա հովանաւորութիւնը։ Ուղիղ է, դեպքանաժողովը վաւերացրեց Սան Ստեփանոյի դաշնագրութեան 16 յօդ. այն է անյապաղ մտցնել ներքին յեղափոխութիւններ Ասիական Տաճկաստանի հայերով բնակեցրած գաւառներում համաձայն տեղական պայմաններին և պահանջներին, սակայն հայերը չեն հաւատում խոստացած յեղափոխութեան իրագործվելուն։ Նրանք ժողովներ են կազմում խորհել և դիմել տեղական իշխանապետներին խնդրելով միջնորդել ռուսաց կառավարութեանը զաղթականութեան տեղեր նշանակել նրանց նոր նուաճած երկիրներում։ Բայց և կան աւելի հեռաւոր մարդիկ, որոնք խաղաղութիւնը անհիմն համարելով սպասում են նոր պատերազմի, որով և միեւնոյնում են յուսով ապստովել տաճկական լծից և աշխատում են արդէն լինել գաղթականութեանը մինչև խաղաղութեան հիմնաւոր հաստատվելը։

Մատթէոս Տէր-Պետրոսեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երկուշաբթի օր, օգոստոսի 14-ին, տօնի պատճառով սպարանում չեն բանում, այդ պատճառով «Մշակի» հետեւել 139 համարը երեքշաբթի օրը չենք կարող հրատարակել, այլ էլ հրատարակենք այդ համարը չորեքշաբթի օրը։

ԵՐԵՒԱՆԻՑ մեզ հաղորդում են, որ այնտեղ վաղուց անձրևներ չեն եկել։ Երևանում այնպիսի չոր է, որ 10 ժամից առաւօտեան մինչև երեկոյան 6 ժամը փողոցներում անկարելի է ման գալ։ Երեւանի երեք մէջ խորածոված է աչքացաւ հիւանդութիւնը։

ԵՐԵՒԱՆԻՑ մեզ գրում են, որ այնտեղի հոգևոր զգլորացներում և Գայեանեան օրորդաց ու-

սումնարանում սեպտեմբերի 1-ից կը սկսվի դասաւանդութիւնը, թատրոնական բեմի շինութիւնը արդէն վերջացաւ։ Այժմ երևանցիք ունեն մի դահլիճ պատրաստի բեմով։ Այս գործի համար երևանցիք պէտք է չնորհակալ լինեն հայր Մեկանից։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիան օրերումս կորցրեց իր քաղաքացիներին ամենալաւին, իր ազատութեան համար եղած հերոսական կռիւն մասնակցողներին ամենամեծին։ Օգոստոսի 4-ին 82 տարեկան հասակում վախճանվեցաւ Գեորգ Պալալիչինո։ Տրիվիդիո։ Բոլոր գոյների լրագիրները սկսած «Perseveranza» պահպանողական լրագրից մինչև «Dovere» հանրապետական լրագիրը շուապեցին յայտնել իրանց յարգանքը հանգուցեալի ազգասիրութեանը և նրա զօրեղ բնաւորութեանը, և բոլորը, առանց բացառութեան, խոստովանում են նրա ահագին ազդեցութիւնը Իտալիայի վեճակի վրա։ Մարիլի Գեորգ Պալալիչինո ծնվեցաւ Միլան քաղաքում, ապրիլի 24-ին, 1796 թ.։ Նրա ընտանիքը պատկանում էր Լոմբարդիայի ամենաեղեւիկ արիստոկրատիային։ Իր մայրենի տանը ստանալով խիստ հանրապետական կրթութիւն, դեռ երիտասարդ հասակում հանդուցեալը նուիրեց իրան քաղաքական գործունէութեան և դարձաւ անդամ կարծեսարների զաղանի ընկերութեան, որի նպատակն էր պատրաստել խաղաղներին Աւստրիայի տիրապետութեան դէմ ապստամբվելու համար։ Երբ 1821 թ. Երևանին Պիեմոնտում ապստամբութիւն պատահեց, Պալալիչինո ուղիւ ընդունեց Տուրին քաղաքը իբրեւ Լոմբարդիայի ներկայացուցիչ և այնտեղ յարաբերութիւններ կապեց իշխան Կարինեանի հետ։ Այս

աման հետեւել յուսով լի խօսքեր՝ «Բան չը կայ համբերութիւն... այնտեղ աւելի շատ բաժանորդներ կունենան և իմ բոլոր պարտապաններին այնտեղ դարձեալ կը պատահեմ... Համբերութիւն...»

Իսկ հայ քահանան կամ հայ արեղան մեռնելով ինչ են ասում.—այդ չեմ կարող ասել...

Որովհետեւ սկսեցի խօսել հայ ուսուցիչների վրա, կը յիշեմ այստեղ որ մեր ազգային դեպքողների վարժապետները այժմ մի նոր միջոց են հնարել բարձրացնել իրանց ուժկի որքանութիւնը։ Նրանք ստորագրում են մի ուսումնաւարանի տեսչի հետ մի պայմանագիր զիջուք տալով 600 բուրլ գումարի և խնդրել վաղում են մի ուրիշ ուսումնարանի տեսչի մօտ պայմանագրի պատճէնը ձեռքին, ասելով։ Յիշե՛ք ռուսական 600 են տալիս, եթէ դուք 800 կը տաք, ես կ'ոչնչացնեմ պայմանագիրս։ Եւ որովհետեւ այս րօպէիս մեղանում ուսուցիչների երաշտութիւն և սով է տիրում, տեսուչը համաձայնում է վարժապետը գնում է առաջին տեսչի մօտ և յայտնում է նրան թէ հիւանդ է և շատ ցաւում է որ արդէն ստորագրված պայմանը չէ կարող ընդունել։ Իսկ 800 բուրլ գումարի պայմանագիրը շտապում է ցոյց տալ երրորդ զգլորի տեսչին կամ հոգաբարձութեանը... և այլն։ Այգլիսով կայանում է ուսուցիչների ուժկի աճուրդ...

Կամ այսպէս՝ երբ որ թ. քաղաքի մի օր և է ուսումնարանի տեսուչ կամնում է նոր պայմաններ առաջարկել իր զգլորից հոգաբարձութեանը, նա նախ և առաջ աշխատում է լուր տարածել քաղաքում որ արդէն առաջարկութիւն է ստացել Ծ. քաղաքի զգլորի տեսչի պաշտօնը ընդունելու, և այլն...

Ահա, սրա մէջն էլ յայտնվում է հայի յատկութիւնը։ Սկսն բանի մէջ առնուր։

Այս օրերս անցնելով Թիֆլիսի փողոցի մէկով, ինձ մօտենում է իմ ծանօթ իշխան Բ... «Գիտե՛ք, ասում է նա տխուր ձայնով, ասում են որ մեր անկախ ուսուցիչները ամենալաւն

ճանապարհորդութիւնը պատճառ եղաւ, որ մի քանի ժամանակից յետոյ աւստրիական պօլիցիան կալանաւորեց խաղաղի ազգասէրին Միլանոյում։ Նրկու տարի բերում մնալուց յետոյ Պալալիչինո միւս ազգասէրների հետ մահուան դատաւարովեց, բայց այս դատաւիճիւրը կոյսրը չը հաստատեց և մահուան դատաւիճիւրը փոխարինվեց 20 տարվայ կալանաւորութեան։ Այս անուշիկ պատժին ենթարկվածների թոււում էր և Սիլվիո Պելլիգո, որի տխուր վեպասանութիւնը, պատմված «Le mie prigioni» գրքի մէջ, կարգացվեցաւ ամբողջ աշխարհից և նրա մէջ զարթեցրեց համակրութիւն դէպի պատմութեան հեղինակը և ատելութիւն դէպի նրան հաւածողները։ Իր կալանաւորութեան առաջին տաս տարիները Պալալիչինո անցկացրեց Տիլլէբրգ ամրոցում։ Այնտեղից Փրանց Լ-ի հրամանով նա փոխարինվեց Գրադիշիօ, յետոյ Լիւբլեանօ և յետոյ Պրագա։ Միլանօ վերադառնալով Պալալիչինո ենթարկված էր պօլիցիայի հսկողութեան և մի քանի ժամանակ չէր մասնակցում իր հայրենիքի քաղաքական կեանքին։ Բայց 1848 թ. Երևանի անցքերը նրան հանդէս դուրս բերին և նա առաջին ազգասէրներից մէկն էր, որոնք հրապարակ դուրս եկան և հրատարակեցին Լոմբարդիայի ազատութիւնը օտար լուծից։ Նրբ աւստրիական զօրքերը դարձեալ դուրսեցին Միլանօ, Պալալիչինո ստիպված էր ապաստարան գտնել իր հայրենիքից դուրս։ Իր աքսորանքի մէջ, մի երկրից միւս երկիր անցնելով, ծերունի ազգասէրը չէր դադարում աշխատել իր հայրենիքի ազատութեան համար և միւս աքսորականների հետ նրան աջակցեցաւ կազմել ազգային իտալական ընկերութիւն (Societa Nazionale Italiana), որ ձգտում էր միացնել եռանդոտ արմատական ազգասէրներին ազատամիտների հետ և մշակեց Իտալիայի ազատութեան նախագիծը, որ

գործերը լաւ չեն գնում։ Պէտք է նրանց պահպանել... Մի վայրենաբ, նրանք չեն ոչնչանայ, պատասխանեցի ես։ Հէնց որ մեր հայերը կը տեսնեն որ մի ուսուցիչ փողի հարկաւորութիւն ունի, իսկայն կը կազմեն մի բաժանորդական ընկերութիւն և կ'օգնեն լրագրին։ Ուրիշ բան է, եթէ հայոց լրագիրը սնանկանայ, այն ժամանակ ոչ մի կողմից օգնութեան յոյս չը պէտք է ունենանք։

Այդ էլ հայի յատկութիւն է։

Հանաքը թողնենք։

Շատ տխուր բան է եթէ մեր երեք ուսուցիչներից միւրը կը սնանկանայ։ Մեր երեք ուսուցիչների վերադարձների առաջին գլխատաւերը, նրանց հրատարակվելու աւագութեամբ միմեանց մօտ դատաւարելով, կը կազմվի հետեւեալ ուսուցիչ խօսքը՝ KTO?

Եւ այգլիսով մի հանելուկ է յօրինվում՝ արդեօք երեք լրագիրներից միւրը մնացածներից առաջ կ'ոչնչանայ...

Բայց բաւական է։ Այսպէս որ չարունակեմ,

վերջ չի լինի։ Իսկ որովհետեւ այժմ մեր Թիֆլիսում ամեն բան թանկացել է, ինձ խեղճ ֆեխիետօնիստիս, բոլորովին ձեռնառն չէ այդքան երկար ֆեխիետօններ գրել։ Թուղթն էլ, թանաքն էլ շատ թանկացել են այժմ, ինչպէս և ուրիշ բոլոր միջոցները։ Շուտով պէտք է սկսենք մեր ամենօրեայ կերակուրների մէջ ցամաք հացով բաւականանալ։

Ժողովրդի տարին դասից չատերը այդ ցամաք հացն էլ չունեն...

Այդ էլ հայի յատկութիւն է։ Մեզ խեղդում է կեանքի առաջին պիտոյքների թանկութիւնը և մենք չենք հետաքրքրվում, չենք աշխատում այդ սարսափելի թանկութեան պատճառները ուսումնասիրելու։

Ասիացի

Ահա հայի յատկութիւնը։ Քիչ հայհոյեց և երկու բուրլ էլ չանց տարվայ ընթացքում...

Այս օրերս հանգիստ նստած էի իմ կարիքատուն խմբագրատան մէջ և հաւաքում էի նիւթերը ֆեխիետօնիստ համար։ Յանկարծ զանգակ են տալիս խմբագրատան գլխաւոր դրանք։ Մրտնում է զլլտած շորով մի երիտասարդ։ «Գիտե՛ք պ. խմբագիրը».— Այ, պատասխանում եմ, ես Ասիացի եմ, «Մշակի» ֆեխիետօնիստ եմ. ինչ էք կամենում.— «Այս լսել եմ որ լրագրին ցրվող է հարկաւոր, ընդունեցէք ինձ».— Այդ իմ գործն չէ, դիմեցէք պ. քարտուղարին, նա առաւօտները մինչև ժամի երկուսը խմբագրատանն է լինում։

Երկու օրից յետոյ կրկին զանգակ են տալիս և կրկին մտնում է նոյն անձը։ «Այս կարգացի ձեր պատուական լրագրի մէջ որ Ագուլիսի դեպքողին թաւաբանութեան ուսուցիչ է հարկաւոր, բարեհաճեցէք ինձ Ագուլիս ուղարկել».— Այս ոչ ոքին իշխանութիւն չունեմ ոչ մի տեղ ուղարկելու, պատասխանում եմ ես, դիմեցէք պ. Մէլիք-Յախրեանին, որ յատուկ այդ գործի համար եկած է Ագուլիսից։

Եթէ հայ պատգամաւորներից Բերկինի կօնգրէսին առաջարկված օրգանական կանօնադրութիւնը ընդունվէր Հայաստանի համար և այդ լուրը տարած լինէր «Մշակի» մէջ, ես չէի զարմանայ որ նոյն անձը որ ցրվող էր ուղղում լինել, յետոյ թաւաբանութեան ուսուցիչ, կրկին զանգակ տար խմբագրատան դրանք և մտնելով ասէր։ «Այս կարգացի ձեր պատուական լրագրում որ Հայաստանի մէջ մարդ պահուած է հաստատվել. բարեհաճեցէք բարեխօսել ինձ համար, որ ինձ մարդ պահուած պաշտօնը տան»։

Այդ տեսակ ինքնահաւանութիւնը նոյնպէս հայի յատկութիւն է։

Այս օրերս ձեռքս ընկաւ մի շատ հետաքրքիր գիրք։ Այդ գրքի մէջ յիշված է թէ ինչ խօսքեր են արտասանած աշխարհիս ամենաերեւելի

մարդիկ մեռնելուց մի քանի րօպէ առաջ։ Երեւելի Գեօրգէ երբ զգաց թէ մօտենում է մահը, բացականչեց «Գիտ, լիտ»։ Բեօրն է, երբ մեռնելու վրա էր, նրան հարցրին, ինչ համ է զգում նա բերանում։ Նա պատասխանեց՝ «Բերանս նոյնքան անհամ է, որքան իբրմանական գրականութիւնը»։ Նա պօլ է օն Ի մանվան անկողնի վրա պառկած երեւակայում էր իրան թէ զօրքեր է առաջնորդում և կանչում էր անդադար՝ «առաջ, առաջ քաջ զօրքեր»։ Մի րօպէ օրհասականի րօպէին ապուշում էր՝ «Երաժշտութիւն ամեն տեղեցէք, որ ես մեռնեմ երաժշտութեան ձայները լսելով»։ Հայն է հրաժարվելով այս աշխարհից շարունակում էր հանաքներ աշխարհը նրան հարցրին թէ ինչպէս են նրա յարաբերութիւնները Աստուծո հետ, նա պատասխանեց՝ «Ես ինձ կը ներէի, ես հաւատացած եմ, որովհետեւ այդ նրա պաշտօնն է ամենքին ներել»։

Հետաքրքիր կը լինէր իմանալ հայ երեւելի մարդիկ ինչ կասէին մեռնելուց առաջ։ Բայց որովհետեւ հայերը երեւելի մարդիկ չունեն, տեսնենք թէ ինչ խօսքեր են արտասանում հայ հասարակ մահկանացուները փոխվելով միւս աշխարհը։

Հայ հարուստը մեռնելով քաւում է՝ «Երանի էլի մի քանիտարի, ապրեմ որ դարձեալ փողեր դիմեմ»։ Հայ տեսուչը օրհասականի րօպէին բացականչում է «Այն, ինչի միւս աշխարհում չը կան զգրոցներ որ ես այնտեղ էլ կարողանայի գործ գնել իմ բլթանայ մանկավարժական մեթօդը»։ Հայ բարձրագոյն ուսում ստացածը հոգին աւանդելով, հառաչում է՝ «Միթէ ես էլ միջոց չը պիտի ունենամ շարունակել վեպսի հայերին»։ Կ. Պօլսի հայ էֆէնտին, որ գտնվում է թիւրքաց պետական ծառայութեան մէջ, վախճանվելով աղաղակում է՝ «Այս չեմ զիմանայ միւս աշխարհում եթէ միջոց չունենամ այնտեղ էլ մտնել իմ աղը և դաւաճանել նրան»։

Իսկ իմ բարեկամ մի երիտասարդ երբ մեռնելու վրա կը լինի, անպատճառ նրա վերջին աղաղակը կը լինի՝ «Այն ինչ լաւ բաներ են կանայք...»

Վերջապէս հայ խմբագիրը մեռնելով կարտա-

պէտք է իրագործվել ժողովրդական ոյժերի և Սարգիսիայի թաղաւորի կանոնաւոր գործերի օգնութեամբ: Սա այն նախագիծն էր, որ մեր աշխարհի առաջ ստեղծեց Բոսնիայի ազատութիւնը և միութիւնը: 1860 թականին երբ Գարիբալդի, Սիցիլիան Բուրբոններէ ազատելու յետոյ, եկաւ Նէպոլի և իրան գիկտաւոր յայտնեց, նա հրաւիրեց Պալալինոսին և խնդրեց նրանից յանձն առնել նոր կառավարութեան կազմակերպութիւնը: Մարկիզ Պալալինոսն համաձայնեց այն պայմանով, որ նոր նախագիծ միայնակ Բոսնիայի թաղաւորութեան հետ և այս պայմանը իրագործվեցաւ հոկտեմբերի 21-ին 1860 թ.: Երկու տարուց յետոյ Պալալինոսն Պալէրմոյի նախագահութեան նշանակվեցաւ, բայց այդ պաշտօնի մէջ երկար չը մնաց, որովհետեւ չը կարողացաւ ընդգիմանալ Գարիբալդիին, որ կառավարութեան կամքի հակառակ եկել էր այդտեղ չնայած իր արշաւանք պատրաստելու համար: Երբ ծերունի ազգասէրը 1863 թականին իր մտածմունքները միացած և ազատ Բոսնիայի վերաբերութեամբ իրագործված տեսաւ, նա նուիրեց իրան սիրած հայրենիքի ներքին կազմակերպութեան գործին: Նա առաջարկեց ընդարձակել քաղաքական ազատութիւնը, խնայողութիւն անել ժողովրդական փողերը ծախսելու ժամանակ, մտցնել ընդհանուր քուէարկութեան օրէնքը, պայմանաւորելով, որ քուէարկողը գտնէ սկզբնական կրթութիւն լինի ստացած: Հանգուցեալ վերջին քաղաքական գործունէութիւնը, ասում է «Secolo» լրագիրը, Միլանի միտինգին ուղարկած հեռագիրն էր յօգուտ խաղաղութեան: Այդ հեռագրի մէջ նա ցանկութիւն յայտնեց ազգութեան և ազատութեան գաղափարի վրա հիմնված ազգերի եղբայրութեան մասին: Բոսնիայի լրագիրներին մէջ տպված է հանգուցեալի կողմէն ուղարկված հոգեւոր թաղաւորի հեռագիրը, որով Բոսնիայի թաղաւորը և թաղաւորի ցանկացութիւն են յայտնում մեծ ազգասէրի կողմէն համար: Այդ հեռագրի տակ տպված է միմիտրների խորհրդի նախագահ պ. Վայրօլի հեռագիրը, որով նա յայտնում մարկիզուհուն ամբողջ ազգի ցանկացութիւնը մեծ քաղաքացու կողմէն համար: Լրագիրները պատմում են, որ հանգուցեալն այրին մեծ քանակութեամբ հեռագիրներ է ստանում Բոսնիայի բոլոր մասերից և երեւել օտարականներին:

ՅԻՄՆԱՍԻՒՄ

Ամեն անգամ, երբ հարկաւոր է լինում ծրարսիայի ազգային ժողովի, կամ սենատի համար անդամներ ընտրել իւրաքանչիւր կուսակցութիւնը աշխատում է իր ուղղութեան մարդ ընտրել տալ: Նոյնը լինում է, երբ ընտրութիւններ են նշանակվում պարլամենտ պակտորդ անդամներ տեղը լրացնելու համար: Իւրաքանչիւր կուսակցութիւն յանձնաժողովներ է նշանակում, շրջաբերականներ է հրատարակում, որ ընտրողները քուէարկեն յօգուտ իր ցոյց առած անձի: Շուտով պէտք է ընտրութիւններ լինեն սենատի մի քանի պակտած անդամներին փոխարինելու համար: Այս առիթով վաղուց պէտք է աղմուկ լինէր բարձրացած ամբողջ ծրարսիայում, բայց բոլոր կուսակցութիւնները զենադարար էին ընդունել աշխարհահանգիսի պատճառով:

Օրերումս լրագիրներին մէջ մի լուր տպվեցաւ, որտեղ ասված էր, թէ միապետականները հաւաքվել են և մասնաժողով են նշանակել ապագայ ընտրութիւններին պատրաստվելու համար և որ բոլոր գոյների միապետականները նորից միացել են և պայման են կապել հանրապետութեան դէմ պատերազմելու նշանակաւոր շուտով յայտնվեցաւ, որ այդ լուրը սխալ էր և տպված էր միայն այն նպատակով, որ ստիպէ միապետականներին չհանրապետականներին իսկական դրութիւնը:

Հանրապետական լրագիրները ծաղրեցին միապետականներին նորից միանալու միտքը: Լեգիտիմիստները յայտնեցին, որ նոքա երբեք դաշնակից չեն լինի բոնապարտիստների հետ, որովհետեւ այս վերջինները միշտ խաբուում են իրանց, իսկ բոնապարտիստները իրանց յատուկ յանդգնութեամբ տպեցին լրագիրներին մէջ, որ նոքա օչինչ դաշնակցութեան պէտք չունեն, որ նոքա առանց դրա էլ կը յաղթեն ընտրութիւնների ժամանակ:

Այս բոլոր յայտնութիւնները անփորձ մարդը պէտք է եղբակացնէր, որ միապետականների բանակում կատարեալ երկպառակութիւն է տիրում, բայց գործի հետ ծանօթ անձը իսկայն պէտք է եղբակացնէր, որ միապետականները արդէն պատրաստ են միմեանց հետ դաշնակցութիւն կապել: Միայն իւրաքանչիւր կուսակցութիւն աշխատում է իր ուղղութեան մարդկերանցից որքան կարելի է շատ անդամներ ընտրել տալ: Եւ ճշմարիտ մի քանի օր չանցաւ, որ միապետականների մասնաժողովը պատրաստ էր:

Օրէնսդատները ամենից վերջը միացան միապետականների հետ և սկզբից նոքա հակառակ էին հանրապետութեան դէմ նոր պատերազմ սկսելու մտքին:

Հանրապետականները դրանցից վաղ էին պատրաստութիւն տեսել: Նոքա արդէն երկու մասնաժողովներ ունէին: Այդ մասնաժողովները օգոստոսի 6-ին նիստ ունեցան և 7-ին ընտրողներին ուղղված երկու շրջաբերականներ հրատարակեցին: Այդ շրջաբերականները շատ հասարակ ձևով են գրված: Հանրապետականները մեկնում են ընտրողներին, որ եթէ նոքա կամենում են տեսնել համաձայնութիւն երկու օրէնագիր ժողովների մէջ, եթէ չեն կամենում, որ դարձեալ կրկնվէ մայիսի 16-ի անկարգութիւնը, թող հանրապետական սենատորներ ընտրեն: Միայն այն ժամանակ ծրարսիայի կառավարչական ձեռք հաստատված կը լինի, ասված է շրջաբերականների մէջ, երբ սենատում ձայների մեծամասնութիւնը հանրապետականների կողմը կը լինի: Շրջաբերականների տակ ստորագրել են ամեն գոյնի հանրապետականներ: Այդ նշանակում է, որ հանրապետականները միաբան են գործում և հաւանական է, որ նոքա յաղթող կը հանդիսանան լրացուցիչ ընտրութիւնների ժամանակ:

ԲՕՍՆԻԱ ԵՒ ՀԵՐՏԵԳՈՎԻՆԱ

«Moniteur Universel» լրագրի մէջ տպված է մի թղթակցութիւն, որ հետեւեալ մանրամասն տեղեկութիւններ է հաղորդում Բոսնիայի և Հերցեգովինայի մասին:

Առաջին անգամը չէ, գրում է թղթակցիցը, որ աւստրիական զէնքը երեւում է Բոսնիայի հողի վրա: Մի դար սրանից առաջ Յովսէփ II թագաւորի զենեկաւորից մէկը անցաւ աւստրիական սահմանը և սպառնում էր Օսմանեան տիրապետութեանը Բոսնիայում: Այս անգամ պատահեց 1787 թականին: Գնեկալ Դեյվին վերցրեց Դերզնիկ և Ստուրլիշ ամրոցները և պաշարեց Դուբրոնիկ: Նախագահութեան Բէկեր-փաշա օգնութիւն լորնդերից բանդերներին, որոնք մի քանի օրվայ մէջ նրա համար տաս հազար զինուոր հաւաքեցին: Այս վերջինները երկու մասը բաժանված յարձակվեցին աւստրիացիների վրա և ութ ժամ տեւող կռիւ ժամանակ նրանց սաստիկ ջարդեցին: Գնեկալ Դեյվին իր զօրքերի մնացորդներով շտապով անցաւ աւստրիական սահմանը: Նրա զօրքերի մեծ մասը խեղդվեց Ունա գետի մէջ և նա թողեց թըշնամուն վեց թնդանօթներ և պատերազմական պաշարների մեծ քանակութիւն: Բոսնիացիներին այս քաջագործութիւնը Թիւրքիայի

պատմաբան Ջէփէտ-փաշա նկարագրեց Օսմանեան կայսրութեան պատմութեան չորրորդ դրքի մէջ: Այս անաշուղտութիւնը քիչ ժամանակից յետոյ ուղղեց Ֆէլդմարշալ Լաուզօն, որ վերցրեց Դուբրոնիկը և նրա յաղթանակով պսակված զօրքերը անցնելով ամբողջ Բոսնիայով: Հանգիստով մտան Նօվի-Բազար և Խօշիմ: Նիժէ թիւրքաց յամառութիւնը կը ստիպէ գնեկալ Ֆիլիպովիչին սուր մերկացնել բօսնիացի բեգերի դէմ: Նրան բաւական է յիշեցնել իր զօրքերին Լաուզօնի օրինակը և յաղթութիւնը: Ինչքան էլ մահմետական բեգերը ընդդիմակրեւն աւստրիական զօրքերին անկարելի է, որ զենեկալ Ֆիլիպովիչ չը կարողանայ նրանց ռնչացնել:

«Այժմ ամենայրամար ժամանակ է ներկայացնելու ընթերցողին մանրամասնութիւնները Աւստրո-Ունգարիայի այդ նոր ստացուածի մասին, որի ձեռք բերելու օգուտները և անյարմարութիւնները այդ պետութեան երկու բաժիններում զանազան կերպով են գնահատվում: Նիժէ մի կողմ թողնելով քաղաքական հաշիւները, այդ նախագիծը ներկայացնում են մի հարուստ և գեղեցիկ դիւտ, որ առանց ծախսերի ընկաւ Հարսբուրգների ձեռքը: Այդպիսի պողտաւ երկիր շատ քիչ կը գտնվի աշխարհի վրա և գուցէ բոլորովին չը լինի մի ուրիշը, որ այդչափ տարածութեան վրա պարունակէր իր մէջ այդքան հարստութիւններ: Բոսնիայի և Հերցեգովինայի միացած նահանգները 1105 աշխարհագրական քառակուսի մղոն տարածութիւն ունեն, որոնցից 800 Բոսնիային է պատկանում: Այս նահանգներից առաջինը, որ նուաճվեց 1463 թ. Մահմէդ II-ից, 4. Պոլսի վերջնելուց 10 տարի յետոյ, ունէ 953,000 բնակիչներ, 300,000 մահմետականներ են և 650,000 քրիստոնեաներ (480,000 յունադաս, 160,000 կաթօլիկ):

«Հերցեգովինան ունէ 220,000 բնակիչ, որոնցից 143,000 քրիստոնեաներ են, իսկ 81,000 մահմետականներ:

«Ամբողջ Բոսնիան սարերով է ծածկված, որոնցից ամենաբարձրը ծովի մակերեսից 6500 ֆուտ բարձրութիւն ունեն և բոլորը հարուստ են ամեն տեսակ հանքերով: Բոսնա և Վերբաս գետերի դաշտերը աշխարհում եղած ամենապողտաւ դաշտերից են: Չը կայ մի երկիր, որ այդքան առատութեամբ ջրեր ունենայ: Բացի մանր առուներից Բոսնիան եօթը մեծ գետեր ունի: Քրիստոնեայ գիւղացիների տարաբաղդ դրութիւնը, որին նոքա ենթարկվել են մահմետականների հարստահարութեան շնորհով, խանգարել է Բոսնիայի երկրագործութեան զարգացումը և հազարաւոր մարդիկ աղքատութեան մէջ ապրում են մի այնպիսի հարուստ երկրի մէջ, որ կարող էր կերակրել վեց անգամ աւելի ազգաբնակչութիւն:

«Բոսնիայի ամենամեծ հարստութիւններից մէկն էլ նրա կոյս անտառներն են:

«Երկաթը երկրի արդիւնաբերութեան գլուխաւոր առարկաներից մէկն է: Հինգ տարի սրանից առաջ Բոսնիան 120 միլիօնի առեւտուր ունէր:

«Եթէ Աւստրո-Ունգարիան օրինաւոր կերպով կառավարէ, այդ նահանգներից 10 անգամ աւելի եկամուտ կը ստանայ, քան թէ ստանում էր Թիւրքիան: Նախկին վարչութիւնը այնքան վատ էր, որ այդ երկու նահանգներից 7 1/2 միլիօն եկամուտ ստանալով, եկամուտից մի միլիօն աւելի ծախս էր անում:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—«Միջազգային Ընկերութիւնը» օգոստոսի 2-ին Կ. Պոլսից հեռագրում է հետեւեալ. «Բ. Դուբրոնիկայից Ներսէս պատրիարքին թոյլատրեց հայոց հասարակութեան ամենաանուանի

մարդկերանցից բաղկացած մէկ յանձնաժողով հրաւիրել, կառավարչական վերանորոգութիւնների մէկ պրօգրամիս որոշելու հայաստանում, Այս պրօգրամիսի մէջ, բացի դրանից կը մտնէր զաղթականութեան մէկ ամբողջ պլանը, հայաստանում և այս երկրի ֆինանսական կազմակերպութեան նախագիծը առանց Օսմանեան կայսերութեան մասնակցութեան: Այս նախագիծի իսկական նպատակն է վերածնել Հայաստանը, զարգացնելով նրա մէջ արուեստները և առեւտուրը: Այս նպատակներին հասնելու համար հայերը դիտաւորութիւն ունեն ֆինանսական մեծ ընկերութիւններ հիմնել Լօնդոնում և Ռուսաստանում բնակվող հայերի դրամագլուխների գործակցութեամբ, այնպէս որ իրանց ազգային միջոցներով կարողանան հիմնել կարծես մի առանձին պետութիւն Օսմանեան կայսերութեան մէջ:»

ԻՍՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օգոստոսի 18-ին Մակօնում տօնախմբութիւններ են նշանակված Լամարտինի արձանը կանգնեցնելու պատճառով: Պ. Մարտէն, քաղաքի մէրը հրաւիրելով պ. պ. դէ-Մարսը և Բարդուինիստներին, պատուելու իրանց ներկայութեամբ այս տօնախմբութիւնները, նրանք նախախնդրեցին Բարդուինիստներին, որոնց մէջ յայտնեցին իրանց կատարեալ համակրութիւնը «մեծ ֆրանսիացու» յիշատակին և հրաժարվում էին այս հրաւերից, պատճառ բերելով որ շատ զբաղված են: Նոյնպիսի հրաժարականներով պատասխանեցին, զանազան պատճառներ բերելով: Նախապետութեան կուսակցութեան առաջնորդները պ. պ. Ժիւլ-Ֆալը, Ժիւլ Սիմօն, Պէլլուան և Կազիմիր Պէրիէ:

«Köln. Zeitg.» լրագրի 219 համարում տպվեցաւ մի մեծ յօդուած հայերի վրա «Ist die armenische Nation lebensfähig» վերնագրով (Արդեօք հայոց ազգը կեանքի ընդունակութիւն ունի): Յօդուածը գրված է մի հայից: Հայերի թիւը, ընդունակութիւնները, հայ երեւի մարդկերանց զինուորականների, գրողների, պետական մարդկանց անունները հաշուելուց յետոյ, յօդուածագիրը խօսում է հայոց գրականութեան, ուսումնարանների և լրագրութեան վրա, յիշելով նշանաւոր գրողների և հրատարակութիւնների ու գրքերի անունները: Յօդուածը ասում է թէ հայերը աւելի էլ իրաւունք ունեն ինքնուրոյն կեանքին ձգտել, քան թէ չէրնօգործները և բոլարները: Յօդուածի վերջում բերված է իբր թէ «Փորձ» եռամսեայ հանդիսից վերցրած այն յօդուածի հաղուածը, որ ինքն «Փորձ» էլ անցեալներս վերցրել էր «Մշակից» աղետութիւն ունեւող, ինչպէս նրա սովորութիւնն է, չը յիշել աղբիւրը:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

ԿԱՏԱՐՈ, 9/21 օգոստոսի երէկ առաւօտ Պօղոսիցայի մօտ կռիւ սկսվեց չերնօգորցիների և թիւրքերի մէջ:

ԲՕՄԲԵՑ, 9/21 օգոստոսի: Կարուլի թագաւանգը 2/14-ին օգոստոսի վախճանվեցաւ: Այդ պատճառով մտադրված անգլիական զեւպանութիւնը երեւի կը յետաձգվի: ՎԻԵՆԱ, 8/20 օգոստոսի: Դարբոյից եկած լուրերին նայելով, երէկ գնեկալ Սապարիի զօրքերի վրա ապստամբները յարձակում են գործել: Յարձակվողները երկար կռիւց յետոյ յետ են մղված: Ֆէլդմարշալ Շմիդաց թեթեւ կերպով վերաւորված է:

ՍՏՕԿԶՈՒՄ, 9/21 օգոստոսի: Բերդային Բէ-Փօրմեր քննող միջազգային կօնգրէսը ընտրեց նախագահ արտաքին գործերի մինիստր Բիօրնշտէրնին, իսկ պատուաւոր նախագահ ամբիկացի Ուայսին: Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Դրօտ, Բէրդայի ներկայացուցիչ Տօնէսեր և Շվեյցարիայի ներկայացուցիչ Ալմիլիտ ընտրված են փոխնախագահներ: Դիլիօմ Նիվշտիլեց ընտրված է գլխաւոր քարտուղար: Էգուց, Հինգալթի օրը, Սոփիօլ քաղաքը տօն կը տայ կօնգրէսին:

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

Ինձ յանձնված լինելով ԵԳՈՒ-
ԼԻՍԻ ԵՐԿՍԵՆԻ ԴՊՐՈՑ-
ՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՎԱՐՃԵ-
ՊԵՏՆԵՐ վարձել ինքնուրեք եմ
ցանկացողներին պայմաններ մա-
սին խօսելու դիմել «ՄԱՇԿԻ»
խմբագրատանը իսկ օտարալեզու-
քանցի կարող են իրանց ցանկու-
թիւնը յայտնել նամակով: Ըն-
թարմար համարվածներին չի պա-
տասխանվի:

Յ. Մէլքե-Յակոբեանց

Օգոստոսի կէսից լոյս կը տեսնեն Ս. ՄԱՆ-
ԴԻՆԵԱՆԻ հետեւեալ նոր աշխատասիրութիւն-
ները՝

- 1) Ընթերցարան հայերէն լեզուի «ՆԱՀԱՊԵ-
ՏԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ, երրորդ տարվայ
ՈՒՍՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԸՆԹԵՐՑՄՈՒՆՔ» անունով:
- 2) «ՀԱՄԱՌՈՑ ՄԱՆԿԱՎԱՐՃՈՒԹԻՒՆ»
Ցանկացողները ստանալ իրենալ գրքերը իր
ժամանակին կարող են դիմել «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ
ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՅՐ» կամ Զար. Գրիգորեանի
գրաւաճառանոցը: 2-3

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՅՐ
ՆՈՅՈՒՄ

«ԳՐԱՐՈՒՆՈՒ ԳԱՒԼԵՐԵՆՈՒՄ»
Վաճառվում են հետեւեալ նոր հրատարա-
կութիւնները:

1. Նախակիրք հայերէն գրաբար
է եղբ. Կ. Մար. Ալազանի, չորրորդ
տար. ճիշտագոյն քան առաջինները: Գինն է 40
կոպէկ:
2. Սկզբունք. Քրիստոսէական հա-
ւատոյ Հայաստանաց եկեղեցւոյ համառօտ
գաղափար սրբազան պատմութեան և քրիստո-
նէական վարդապետութեան ծիսական տարա-
կան ուսումնարաններին համար բազմաթիւ գե-
ղեցիկ պատկերներով զարդարված, աշխատա-
րութիւն Ստեփաննոս քահ. Տէր Ստեփաննոս
Գինն է 50 կ.

Վերջինիս գրքերն ընդունված են իբրև դա-
ասագիրք Թիֆլիսի թեմի պ. թեմական վերադաս-
չից Վաճառվում են բացառապէս կինոթոնա-
կան գրաւաճառանոցում: Գումարով և կանխիկ
դրամով գնողներին նշանաւոր զիջումն է լինում:

3. Մամուլի տակից դուրս եկաւ և այս օրերս
կը սկսուի վաճառուի պ. Վազարոս Աղայեանի
«Ուսումն մարդկին լեզուի» անունով գաղափար
է երրորդ տպագրութիւնը, տպագրված ամենա-
պատուական թղթի վրա: Գինն է 15 կ.

Նոր տպագրութիւնը վաճառվելու է միմեայն
կինոթոնական գրաւաճառանոցում: Պատուէր-
ները ընդունվում են:

Ի. Ա. ՄԵԼԻՔ-ԲԵՂԱՐՈՎԻ ՄԱՍՆԱՌՐ
ԲԵԱԼԱԿԱՆՑՈՒՄՈՒՄՆԱՐԱՆԸ:

(Թիֆլիս, Սաղօվայեա փողոց, տուն Պ. Ի.
Շաղինովի, № 34)

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ է լեզական ուսումնարան,
զինուորական գրիմագիտ և միւս ուսումնարան-
նոր մասնիկ համար:

Ուսումնարանի կուրսը համապատասխան է
պետական լեզական ուսումնարանների կուր-
սին:

Ներկայ ուսումնական տարվայ սկզբին բաց-
վում է 4-դ դասաւանդ:

Ընդունելութեան քննութիւնները կը սկսվեն
օգոստոսի 21-ից, իսկ ուսումը կը սկսվի սեպ-
տեմբերի 1-ին:

Պայմանները մասին կարելի է տեղեկանալ
ամեն օր մասնաւոր լեզական ուսումնարանում:

3-3

Աւանանագէտ ՊԱՐԱՊՈՒՄ ԵՄ աշակերտներ
պատրաստելով բոլոր 21 լեզուները ՈՒՍՈՒՄ-
ՆԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՍԱՐ: Պատրաստում են ԵՐ-
ՐՈՒՐ կարգի կամուրջ մտնողներին:
Նախընտանց փողոց Վ. Գեղի գործարանին
կից: ՏՈՒՆ ԳՈՒՄԻԼԱՎԱԿՈՒ ՁԵ 1.

3-5

ՄՈԶԻԿԱԿԻ ՀԱՅՈՑ ԵՐԿՍԵՆԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱ-
ՐԱՆԵՐՈՒՄ հարկաւոր են մի ՈՒՍՈՒՄՈՅ Զա-
յոց լեզուի և մի ՎԱՐՃՈՒՄ: Նոյն տեղի
ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ երկուս ուսումնարանների հա-
մար հարկաւոր է մի ուսուցիչ ՀԱՅՈՑ ԼԵ-
ՁՈՒՐ տարեկան 600 ռուբլ ռոճիկով: Հարա-
ւելան 17 դաս: Ցանկացողները կարող են
մանրամաս պայմանները իմանալ «ԿԵՆՏՐՈ-
ՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՅՐ» ՍՐԳՐՈՒՆՈՒ
ԳԱՒԼԵՐԵՆՈՒՄ:

Գարբիլ քահանայ Տորիպեան

3-4

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՃՈՒԹԻՒՆԸ
յայտնում է, որ իր ներկայութեամբ ներկայ
օգոստոսի 12-ին նշանակված է ամուրդ առանց
կրկնաճուրղի 55 քառակուսի քաղաքային դա-
տարկ հող ծախելու համար որ գտնվում է Թիֆ-
լիսի 2-դ բաժնի 15 մասնում:

2-2

«ՃՈՐՏՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՌՈՒՆՔԸ ՎԱՐՃԱՆՈՒՄ»
Գրուստով Քալանթարեանցին, ուսուցիչն է լե-
զուով ծախվում է Իրենշտամի գրաւաճա-
ռանոցում, Թիֆլիսում, Գոթլիսկի պրոս-
պեկտի վրա: Գինն է 75 կոպ. փոստի ծախ-
սով 80 կոպէկ:

3-6

МАГАЗИНЫ ОТДАЮТСЯ ВЪ НАЕМЪ

ПО ОЧЕНЬ ДЕНЕВЫМЪ ЦѢНАМЪ

ВЪ ГАЛЕРЕЕЪ АРЦРУНИ.

ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԵՐԵՆՈՒՄ

ՀԱՏ ԷԺԵՆ ԳՆԵՐՈՎ, ՎԱՐՁՈՎ, ԵՆ ՏՐՎՈՒՄ
ԽՆՆՈՒԹՆԵՐԸ

Կողմաի ՄԱՆԿԱԲԱՐՁԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԸ յայտնում է հետեւեալ: ՄԱՆԿԱԲԱՐՁԱԿԱՆ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ մտնել ցանկացողները պէտք է խոյրը ներկայացնեն բժշկական մասի կա-
ռավարչին անունով (Սաղօվայա փողոց, իշխան Անդրոնիկովի տուն):

Մանկաբարձական արհեստի բարձր կուրսեր մտնելու համար, որ իրաւունք է տալիս ստա-
նալ մանկաբարձի վկայական և մտնել պետական ծառայութիւն իբրև քաղաքական և գաւառա-
կան մանկաբարձներ, որ տալիս է բժշկական կանոնադրութեան յօդ. 541 մէջ յիշված արտո-
նութիւնները, պահանջվում է գիտելու, ուսուց լեզուից ուղղ կարգալ և գրել, պատմել
գրաւոր և բերանացի կարգաւոր, լեզուարանութիւնից չորս գործողութիւնները (գումարումն,
հանումն, բազմապատկումն, և բաժանումն), անունական թուեր և հասկացողութիւն (կո-
տորակներից: Իսկ նրանցից, որոնք կը ցանկանան մտնել ստորին կուրսերը, որոնք աւարտելուց
յետոյ կը ստանան գիւղական մանկաբարձների վկայականներ, պահանջվում է ուսուցիչից
կարգալ և գրել և բերանացի պատմել կարգաւոր:

Ինչպէս առաջինները նոյնպէս և վերջինները պէտք է 16 տարեկանից փոքր և 30 տա-
րեկանից մեծ չը լինեն:

Խնդրել հետ պէտք է լինեն մեծորական և ծնողների կամ ամուսնի (եթէ մտնողը
ամուսնացած է) թոյլտուութեան վկայականները:

Թռչակազարմ հետեւեալն է. երթեւել աշակերտուհիներից տարեկան 40 ռուբլ իսկ գի-
շերթիկներից, որոնց բոլոր հոգսերը ուսումնարանը կը տանի, 240 ռուբլ և միանուագ
60 ռուբլ սկզբնական ծախսերի համար:

Տարեկան թռչակազարմը մոյնում է սկզբից և չէ վերադարձնում, եթէ որ և է պատ-
ճառով աշակերտուհին ուսումնական տարվայ ընթացքում թողնել ուսումնարանը:

Ուսման կուրսը երկու տարվայ է:

Մանրամասն տեղեկութիւնները կարելի է ստանալ ԿՈՎԱՍՏԱՆ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁԱԿԱՆ ՈՒ-
ՍՈՒՄՆԱՐԱՆՈՒՄ:

2-6

Արդէն մամուլի տակ տպվում է ԳՈՇ ՄԻՒ-
ԹԱՐԻ ՈՂՈՒՊԻԱՆՈՒ ԵՒ ԵԶՈՊՈՍԻ ընտիր
առականները, որոնց վերջում կը լինի մի ԲԱՌԱ-
ԲԱՆ կենդանիների և բոյսերի անունները բա-
ցայայտ կացուցանելու համար և մի յաւե-
լուած եկեղեցական համառօտ պատմութեան:

Բաժանորդագին 1 ռուբլ:

Բաժանորդ գրվողները կարող են յայտնել
իրանց հասցէն մինչև օգոստոսի վերջը, ուղար-
կելով իրանց բաժանորդագինը Բացու-
թոյն քահանայ Միքայելեանցին:

Ամենակարճ միջոցով դուրս կը գալ տպագ-
րութեանց երեք, այն է՝ ուսուցիչ, քրատիրէն և
հայերէն լեզուներով մեր՝ «Կովկասի հիմնի-
վան լրագիրն եր» անունով բրոշիրը: Դրա
տպագրութեան համար բաց արինք յատկապէս
Տէր-Յովնանիսեան կանդիտորսով, որ գտն-
վում է «ԷՆՆՈՅՆ» հրատարակի կարգում, կամուր
ստորագրութիւն:

Գրիգոր Տէր-Մեղիսեանց

1-3

ՕԳՈՍՏՈՍԻ 12.

Տ Ե Ղ Ե Վ Ա Ց Ո Ց Ց

ԹԻՖԼԻՍ. 1878.

ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱՆՈՅ
(Օգոստոսի 11-ին)

Ոսկին (պոլիմեդերալը)	8	—
Հին 82 պր. մ. արծ. 1000 մ.	1540	—
Հին 20 կ. 72 պր. 1000	1278	—
Վարդիսի 50/100 առաջի փո-	233	—
խառնութեան, տոմ. 100	233	—
Երկրորդ 50/100 իրգրիչի	235	—
Մարտիկի կուրսը 267	100	—
Լոնդոնի կուրսը Օրդնայի	9	32
վենայի կուրսը ամէ 112 զ.	100	—
Ղաւրթի բարաթի	5	90
Աւստրական բանկի աղ-	315	—
ջիւն 200 մ.	101	—
Փոթի Թիֆլիսեան երկա-	7	40
թուղու աղցիւն 125 մ.	7	25
Շաքարի բրոշիր	11	—
միւս տեսակը	7	25
շաքարաւոր	5	70
տրանսպար	6	—
մասը վճարած	11	—
Բամբակը նրանում Ա-	8	20
մերկայի սերմից	8	—
Միւս տեսակը հին սերմից	7	—
Բուրգը թուր	8	—
Ալիւր Զորագաւոր	4	20
նրանի	1	80
Գարին	1	30
Մոմը բնաճարայի (creap.)	12	60
Մետաքս Նուխլայ	180	—
Կախեթիւնը	100	—
Կոկոնը Նուխլայ (cond.)	42	—
Ֆրիգոնը (լանդ) Ագու-	50	—
լեաց	25	—
Կոֆէն մօկօր	20	—
իվանի	16	—
մարտինկոյինը	16	—

ՀԱՅՈՑԻՐ

Բ.	Կ.	Վերաբերում
1	2	Ռուսաստան
2	3	Աւստրիա
3	4	Անգլիա
2	3	Գերմանիա
3	75	Պոթիսիա
ԱՆԵՐԿՈՎԱԿԱՆՆԵՐ ՄԱՆ-		
ԿԱՐԱՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ		
(վերայի վրա № 38)		
Մենդկանների ընդու-		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թիւնը ցերեկայ		
ն իւր թ		